

ХЕРСОН У МАЙБУТНЬОМУ: ЩО ДУМАЮТЬ ХЕРСОНЦІ ПРО ВІДНОВЛЕННЯ МІСТА

Результати соціологічного дослідження громадської думки мешканців Херсонської міської громади

Дослідження проведено БО «Фонд громади міста Херсон «Захист» в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Зміст продукту є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.

Відтворення та використання будь-якої частини цього продукту в будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання або використання будь-яким іншим способом з обов'язковим посиланням на джерело.

ХЕРСОН У МАЙБУТНЬОМУ: ЩО ДУМАЮТЬ ХЕРСОНЦІ ПРО ВІДНОВЛЕННЯ МІСТА

Результати соціологічного дослідження громадської думки мешканців Херсонської міської громади

Методологія дослідження. Дослідження проведено на базі онлайн-панелі мешканців Херсонської міської громади старше за 18 років – як тих, хто залишився в Херсоні, так і тих, хто виїхав з міста після 24 лютого 2022 року, користувачів інтернету. Вибірка (N=454) сформована на основі демографічних показників станом на 1 січня 2022 року. За таких показників похибка дослідження не перевищує більше 4% з вірогідністю 0,95. Ми не маємо офіційних даних щодо міграцій херсонців, тому не можемо оцінити представленість у вибірці респондентів за цією ознакою, проте існують підстави вважати, що співвідношення у вибірці респондентів, які залишилась в громаді є більшим, ніж у реальності, що може впливати на результати дослідження¹.

Термін дослідження: Дослідження проведено у період з 5 по 23 жовтня 2023 року

Замовник дослідження: Фонд громади міста Херсон «Захист»

Виконавці дослідження: Сінаюк Олег (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, директор), Микола Гоманюк (Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України, голова), Ігор Даниленко (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, аналітик)

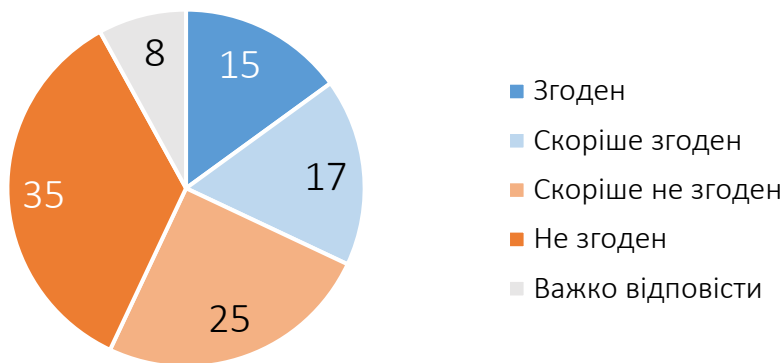
¹ Дослідницька група продовжує роботу над збільшенням та вдосконалення онлайн-панелі мешканців Херсонської міської громади з метою її максимального наближення до показників генеральної сукупності і запрошує усіх херсонців долучатися до панелі. Це можна зробити за посилання: <https://lemur.ua/sign-up>

ВИСНОВКИ

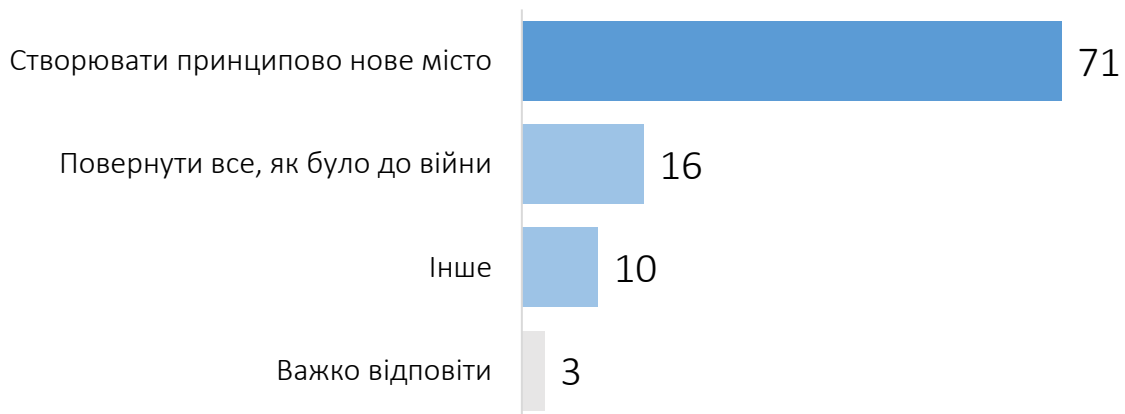
1. Для більшості херсонців (60%) Херсон майбутнього – це інше місто. При цьому третина опитаних вважає, що після відбудови місто буде схоже на передвоєнне. Якщо говорити про головну ідею відбудови міста, то для ще більшої кількості (71%) херсонців ідея створення принципово нового міста – є більш привабливою, ніж «повернення всього того, що було до війни».
2. У відкритому варіанті відповіді значна кількість опитаних зазначала, що створення принципово нового міста не означає відмови від історичного обличчя міста: *«Важливо зберегти історичний, старовинний Херсон поряд з новим квітучим містом»*.
3. Прихильників «нового міста» дещо більше серед тих херсонців, які зараз знаходяться поза межами міста (на 10%).
4. Розвиток туризму та рекреації і промисловості вбачаються пріоритетними напрямком розвитку міста у майбутнього. В сфері комунального господарства люди пропонують відмовитися від централізованого опалення, а активніше впроваджувати різні форми автономного опалення. Також херсонці пропонують впроваджувати сонячну електроенергетику, зберігаючи разом з тим централізоване електропостачання.
5. Приблизно навпіл розділилося місто з питання, залишати адміністративні райони у місті чи ні. При цьому для п'ятої частина це запитання виявилось заважким.
6. Також незважаючи на панування ідеї «нового міста», 59% впевнені, що система закладів вищої освіти має залишитися такою, як до війни.
7. Більшості херсонців замало зелених зон. 88% опитаних сказали, що у місті треба створювати нові парки та сквери: на Таврійському (на пустирю між 2 та 4 мікрорайонами), Шуменському (існуючий парк практично не є парком), у Бузковому гаю, на промзонах, закинутих територіях тощо.
8. 83% опитаних вважають, що без «Фабрики» Херсону ніяк і пропонують її відбудувати такою у довоєнному вигляді. 99% херсонців не бачать майбутнього Херсону без Антоновського моста. А от за повне відновлення Каховського гідровузла висловилися 51%.
9. 88% опитаних виявилися, попри все, оптимістами. Вони вірять, що наше місто стане ще краще після відновлення, причому таких більше серед тих, хто зараз знаходиться в Херсоні!

ЗАГАЛЬНЕ ВІДНОШЕННЯ ДО ВІДНОВЛЕННЯ

Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Зараз багато говорять про відновлення Херсона. Чи згодні ви з тим, що відновлений після війни Херсон виглядатиме так, як і до війни?

Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Як ви вважаєте, що має бути головною ідеєю відновлення Херсону – повернути все, як було до війни чи створювати нове місто?

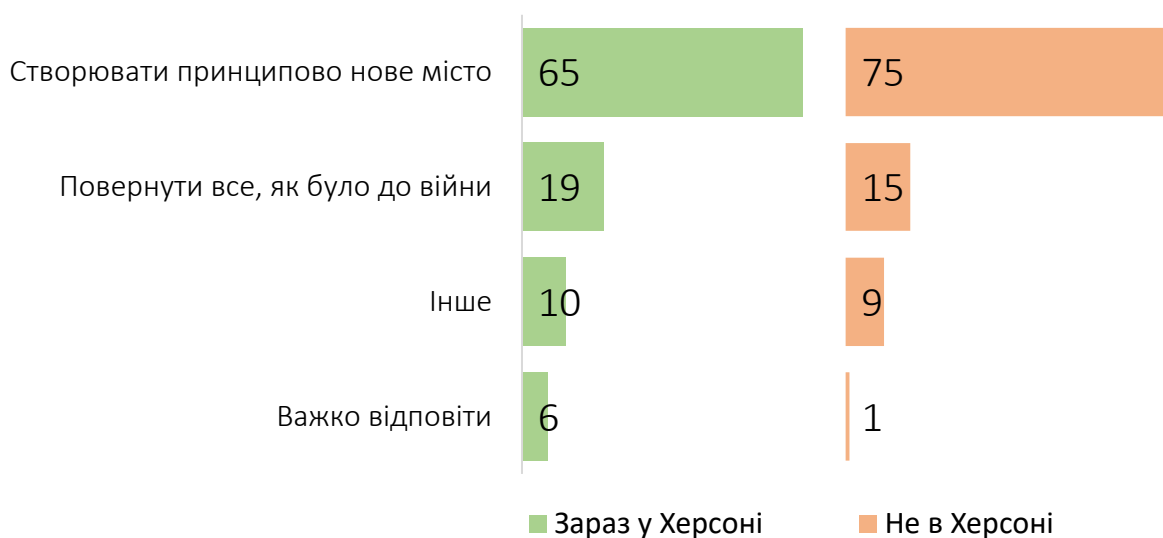

Варіанти «інше»:

1. Треба принципово нове, але і не втратити те, що було гарним і хорошим.
2. Важливо відновлювати історичний вигляд міста
3. Важливо зберегти історичний, старовинний Херсон поряд з новим квітучим містом
4. Вважаю, що відновлення міста автоматично потягне деякі зміни
5. Відновити історичні будівлі/місця, житловий фонд будувати новий
6. Відновлення знакових місць водночас з модернізацією нових районів
7. Відновлювати історію і створювати нове
8. Де можливо відновлювати, а де будувати нове
9. Дещо відновити, але дуже багато треба осучаснювати. Зокрема, в Херсоні майже не вирішувалися проблеми з доступністю для людей з особливими потребами
10. Дивитися по обставинам
11. Залишати і старе, і додавати нове
12. Залишити архітектуру та дух нашого міста, але зробити його ще більш привабливим.
13. Залишити центр міста, як до війни, а інші райони відновлювати новітніми методами
14. Зберегти пам'ять минулого, створюючи принципово нове місто.
15. Мабуть прийдеться створювати нове місто

16. Найкраще що було в архітектурі та зонах відпочинку за можливістю відновити. Знищені приватні і багатоповерхові будинки відбудувати але за новітніми стандартами та дизайном. Покращити спортивні зони та місця відпочинку громадян. Створювати абсолютно нове місто немає сенсу, оскільки наше місто має свій історичний, особливий вигляд
17. Пам'ятки історичної архітектури необхідно відновити, а непрацюючі заводи, нефункціонуючі будівлі не треба (ТЦ Суворовський). Хочеться більше зелені, дерев, парків сучасних, скверів. Бізнесу, я впевнена, є місце де розгорнутись буде
18. По можливості відновлювати старе, але і вносити щось нове
19. Повернути все, як було до війни з історичними або загальновідомими будівлями, все інше, що можна модернізувати та вдосконалити
20. Повернути те, що було найкращим, та додати нового, чого не було раніше, але піде на користь місту.
21. Поєднати те, що можна відновити з новим, щоб не втратити лице міста.
22. Покращувати, творити нове, але зберігаючи історичну родзинку міста.
23. Потратьте гроші на ВСУ! Про відновлення поговоримо потім.
24. Створити нове місто, але зберігаючи деякі історичні пам'ятки архітектури
25. Створити більше парків скверів бігових доріжок понад Дніпром. Вивезти бродячих собак з міста
26. Створити Нове місто, місто для людей!
27. Створювати нове, зручне для пересування всіх жителів місто. Не забуваючи про безпеку
28. Створювати сучасне місто, зберігши історичні пам'ятки
29. Те, що можливо відновити, що вже не підлягає відновленню будувати з нуля
30. Треба і відновлювати і будувати нове
31. Щось можна зробити зовсім нове, щось залишити
32. Як було до війни, але з покращенням

Розподіл відповідей серед тих, хто зараз знаходиться у міста, і серед тих, виїхав

Одномірний розподіл відповідей на запитання:

Які напрямки розвитку міста ви вважаєте пріоритетними?

Можна було вибрати декілька варіантів

Варіанти «інше»:

1. Аграрна
2. Відновлення аграрного виробництва та переробки сільхоз продукції
3. Відновлення сільського господарства. Окрім моряків в місті жило багато фермерів.
4. Воєнне значення Херсону важко переоцінити, але перетворювати його на військову базу на кшталт Криму, Севастополю не слід. Сучасні військові об'єкти повинні бути розташованими непомітно по області, закриваючи весь простір Півдня.
5. Всебічний розвиток міста, а хто придумав про сім'ї моряків - це фінансова дискримінація 90% інших сімей
6. Насправді, місто має ресурс для розвитку в багатьох галузях
7. Наявність повноцінної військової частини обов'язкова
8. Ні в якому разі не допустити щоб місто стало військовою базою. Цього і боїмося?
9. Освіта
10. Розвиток креативних індустрій
11. Розвиток людського капіталу
12. Розвиток малого бізнесу незалежно від його економічної сфери
13. Розвиток сільського та лісового господарства
14. Розвиток малого бізнесу
15. С/г, екологічно чисті технології енергетики
16. Спортивна культура, дитячі центри, зелені зони
17. Херсон - місто культури і творчості
18. Як Херсон може стати військовою базою? А населення Херсону?

Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Якою переважно має бути система опалення в Херсоні?
Можна було вибрати декілька варіантів

Варіанти «інше»:

1. Автономне опалення в приватних будинках
2. Впровадити сучасні системи опалення та енергопостачання включно з використанням модульних ядерних реакторів, гравітаційними та пісчаними накопичувачами енергії
3. Має бути економічно обґрунтований підхід! Це мають пропонувати спеціалісти, а не цирк!
4. Як власник квартири із автономним опаленням — виключно автономне, або котельня на окремий багатоквартирний будинок чи ОСББ, але не виключаючи можливість мешканцям автономного опалення

Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Які елементи має включати система забезпечення електроенергією в Херсоні?
Можна було вибрати декілька варіантів

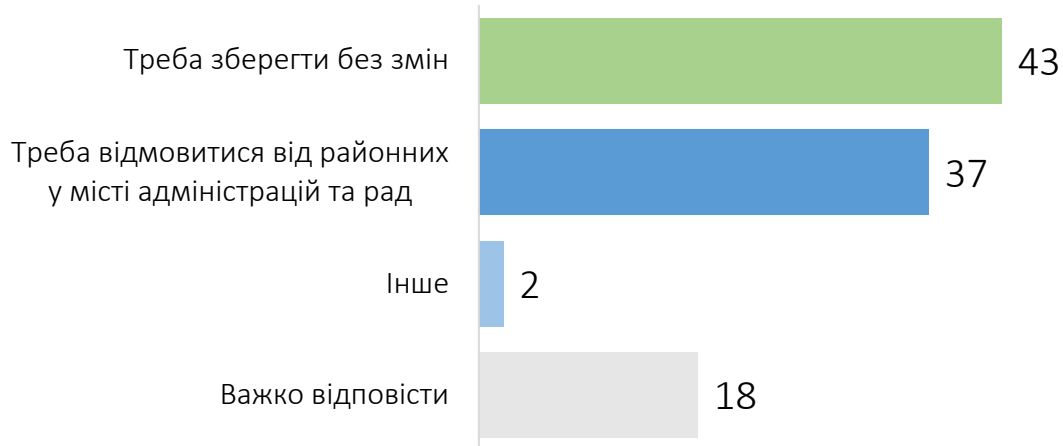

Варіанти «інше»:

1. *Всі, поєднуючи між собою*
2. *Звісно має заробляти ахметка. Аякже!*
3. *Змішана система*
4. *Комбінована — централізована мережа + генератори колективного та персонального користування*
5. *Професіонали повинні обрати найбільш економічно вигідний варіант*
6. *Створити конкуруючі енергомережі, де кожен може обрати собі постачальника, як в нормальних Європейських містах і тоді якість і мережа зміняться*
7. *Частково відповідь надалася у попередньому пункті.*

Одномірний розподіл відповідей на запитання:

Зараз місто Херсон має наступний адміністративний устрій: три райони у місті і три районні у місті ради. Потрібно його лишити без змін або запропонувати новий устрій?

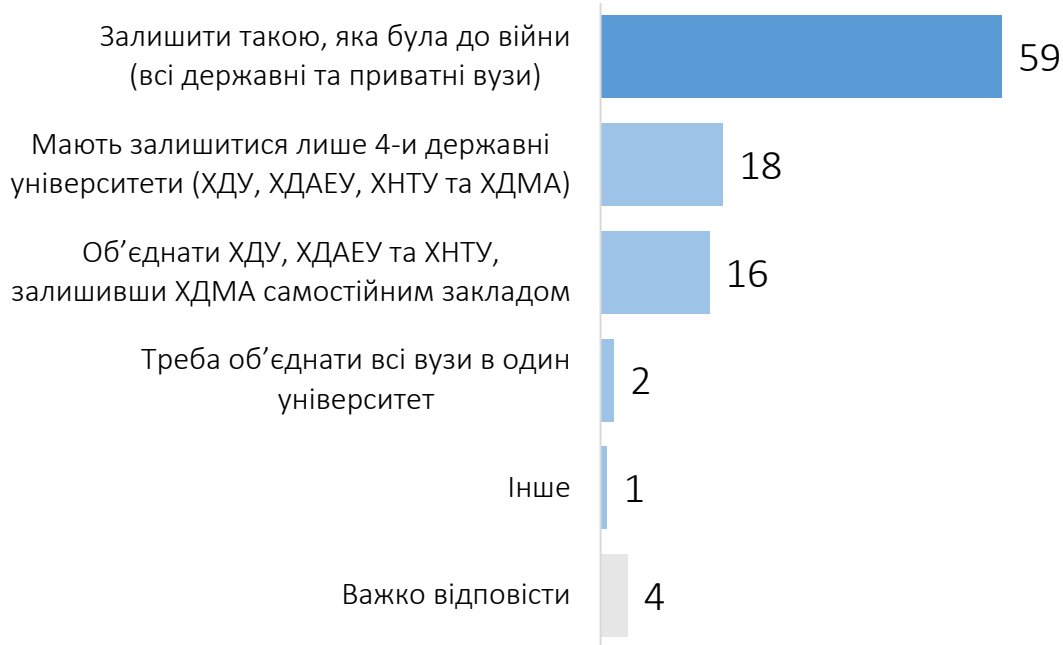

Варіанти «інше»:

1. *За кількістю населення реорганізувати*
2. *Залишити тільки районні адміністрації без рад*
3. *Ми вибрали депутатів у ради! Облдержадміністрація не легітимний орган. Гнати їх паганою мітлою!*
4. *При максимальному рівні цифровізації стільки управлінців місту не потрібно*
5. *Прибрати районні ради, завдяки чому збільшити персонал міськвиконкому для надання послуг населенню. мешканцям важливий комфорт спілкування з міською владою.*
6. *Я не робітник адміністрації. Вважаю що кількість районів доцільно зберегти і не збільшувати. А адмінапарат якомога зменшити та підвищити їх ефективність*

Одномірний розподіл відповідей на запитання:

Як Ви вважаєте, якою має бути оптимальною система закладів вищої освіти в Херсоні?

Примітки:

ХДУ – Херсонський державний університет

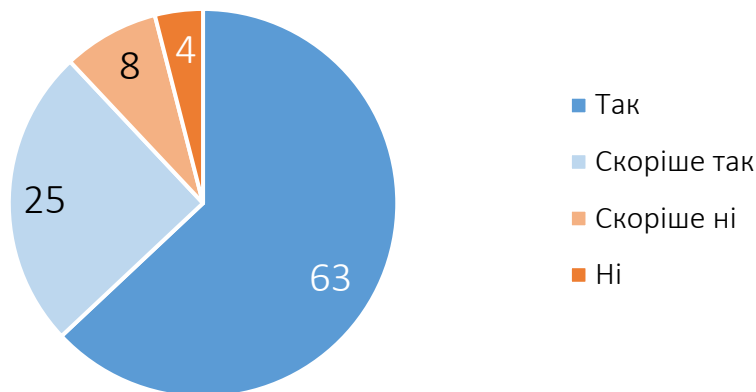
ХДАЕУ – Херсонський державний аграрно-економічний університет

ХНТУ – Херсонський національний технічний університет

ХДМА – Херсонська державна морська академія

Одномірний розподіл відповідей на запитання:

Чи треба створювати у міста нові парки та сквери?

Одномірний розподіл відповідей на запитання:

Де саме? (для тих, хто сказав так)

1. Відновити всі діючі в місті парки, створити нові в Таврійському мікрорайоні
2. Багато маленьких паркових зон біля багатоповерхівок
3. Бажано якусь гарну площадку для дітей на Східному
4. Більше парків на березі річки
5. Біля автовокзалу, та між 2 та 4 районом таврійський
6. Біля драмтеатру, у парку вул. 40-річчя Жовтня
7. Ближче до Дніпра, Нафтовіків десь за мостами
8. Бузковий парк
9. Бузковий парк, парк між 2 та 4 таврійським

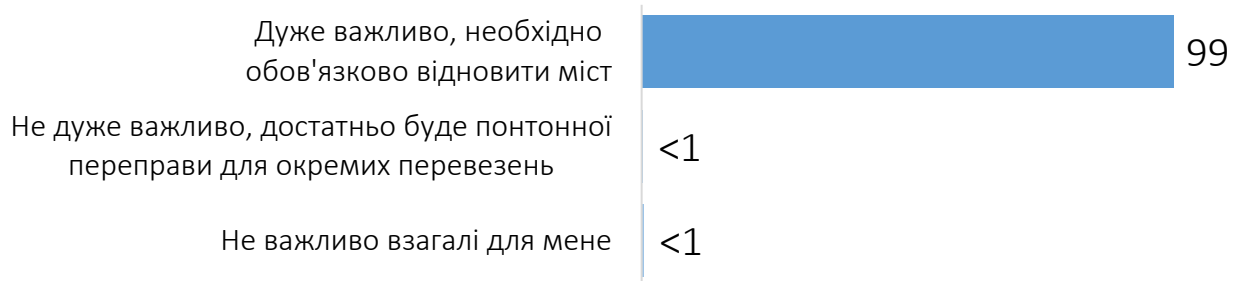
10. Бузковий, біля автовокзалу та за магазином Таврія В.
11. В забутих місцях
12. В першу чергу покращувати вже існуючі парки і сквери, вже після цього створювати нові в житлових районах - таврійський, шуменський, острів
13. В центрі міста, біля центрального ринку, на площі що звільнилася після демонтажу торговельних точок (бутиків).
14. В центрі та віддалених районах. Треба запланувати озеленення придомових територій, та провести відновлення існуючих парків
15. Відновити в центрі і зробити в кожному спальному районі зону рекреації.
16. Відновити вже існуючий парк у мікрорайоні Шуменський.
17. Восточний район, Антонівка
18. Вул. Залаегерсег в кварталі вул. Куліка- Бериславське шосе (колишня територія очисних ХБК), мкрн. Острів, Таврійський
19. Гідропарк (район, де знаходиться зоопарк), Острів (набережна за будинками по Береговій)Таврійський (за льодовою ареною), модернізувати парк Дімітрова на Шуменському, Придніпровський парк.
20. Замість деяких руїн
21. Замість заброшених будівель у місті, які були під знос "аварійними"
22. Замість фабрик та заводів які вже давно не працюють - ХБК, Електромаш
23. Зеленівка
24. Зони біля ріки
25. Зробити нормальну набережну. Очистити території розвалин заводів і ХБК, зробити там зони відпочинку.
26. м-н Таврійський 2Б, рядом з вулицею Тарле і ще один парк за магазином Таврія В також в м-ні Таврійський
27. м-р Таврійський
28. Між 2 та 4 Таврійським мікрорайоном (колишнє вертольотне поле)
29. Мікрорайон "Північний" та "Таврійський"
30. Мікрорайон 2 таврійський на полі купа місця
31. Мікрорайон Острів
32. Мікрорайон Східний. Таврік-ХБК
33. Мікрорайони Шуменський та Таврійський
34. мк-р Шуменський, ХБК, Таврійський
35. Мкр Корабел
36. На в Сінявіна вздовж нового моста. Очистити від бутиків вул. Миру !!!!
37. На місці не працюючого Електромашу
38. На місцях де мертві промзони
39. На місцях недобудов
40. На нових районах та коло новобудов
41. На окаріні міста. У районах, де є заброшені парки
42. на околицях. адже місто розростається і житло будуватиметься за межею новостворених зелених зон
43. На пустирях
44. На розі вулиць Івана Богуна та Л. Заменгофа
45. На Таврійському за Таврією, шуменський парк треба оновити
46. На ХБК, Острові, Жилпасьолок, Шуменський
47. На хбк, на таврическом, на шуменском
48. На Шуменському районі
49. Набережна
50. Облаштувати сквер на Зала Егерсег, на Склотарі облагородити зелену зону та і по всьому місту, де є зелена зона, яка пустує треба її якось облагородити, створити сквери там наприклад
51. Обновить существующие парки и скверы и добавить больше скверов

52. *Острів, корабельний район*
53. *Острів, Шуменський, Тавричеський, Центр,*
54. *Парк імені Димитрова*
55. *Парк на вул. Залаегерсег*
56. *Парки вже створені, їх треба довести до ладу, навіщо будувати нове. При відновлені, необхідно поставити камери, щоб територія охоронялась*
57. *Північний, Таврійський, Зеленівка, Антонівка, Центр*
58. *По всему городу, чтобы было где отдыхать людям и не ехать для этого в центр.*
59. *По всім мікрорайонам*
60. *По всіх можливих мікрорайонах*
61. *По всіх наявних у місті пустирях. На місцях дуже старих цвинтарів.*
62. *Сквери та дитячі майданчики на ділянках між багатопверховими будівлями (замість хащ та смітників)*
63. *Скрізь де є можливість*
64. *Таврійський мікрорайон, біля Таврії В, у дворах, на заюрошених місцинах по всьому місту. Чим більше скверів і різних площадок- тим краще*
65. *Таврійський мікрорайон, велика частина населення проживає саме там*
66. *Таврійський, Шуменський мікрорайон*
67. *Таврійський, на полі за 3-ма штиками*
68. *ТРЦ Фабрика, суворовський*
69. *У всіх районах міста*
70. *у кожному жилому масиві має бути велика зелена зона*
71. *У кожному мікрорайоні*
72. *У кожному районі. В першу чергу на нафтовиків у базовому парку, де загинули тероборонці у перші дні захвату міста*
73. *ХБК відновити старий парк*
74. *Центр замість обувної фабрики*
75. *Якщо брати по Дніпровському району - колишня захисна зона ХБК*
76. *Якщо коротко, то створювати зелені зони потрібно по всьому місту*

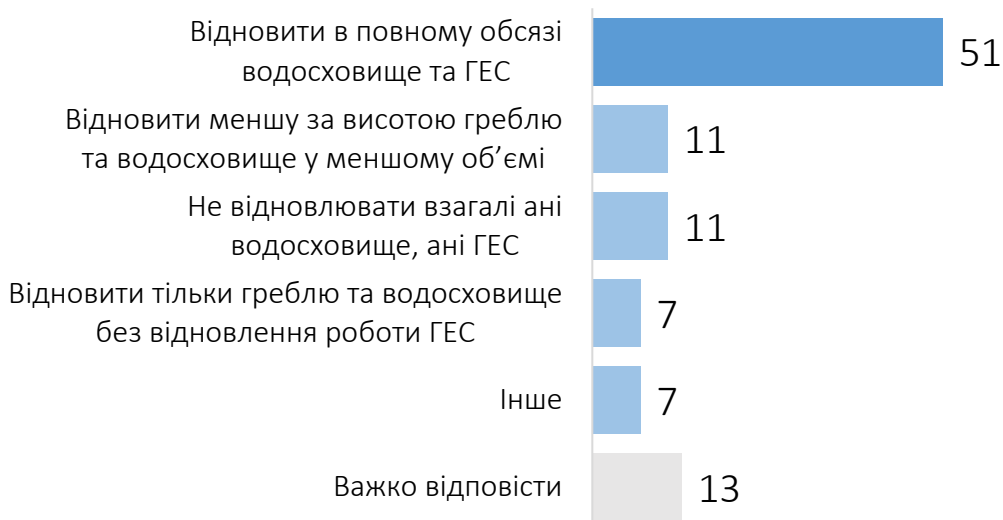
Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Що, на вашу думку, треба робити з ТРЦ «Фабрика»?

Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Наскільки важливо для Вас відновлення Антонівського мосту чи іншої комунікації з лівим берегом поблизу Херсона?

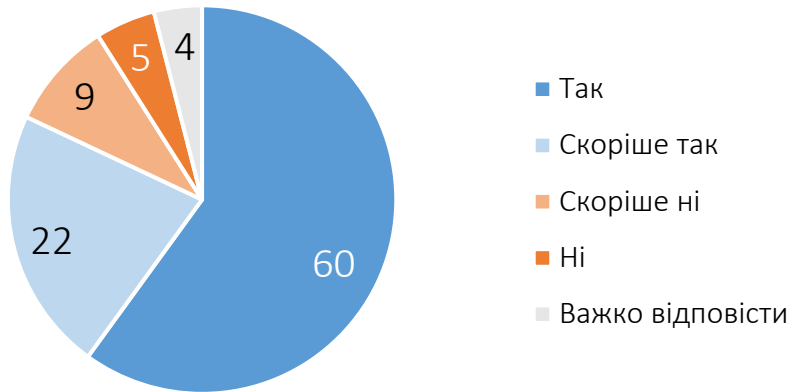

Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Як Ви вважаєте, чи доцільно і в якому обсязі відновлювати Каховську ГЕС та Каховське водосховище?

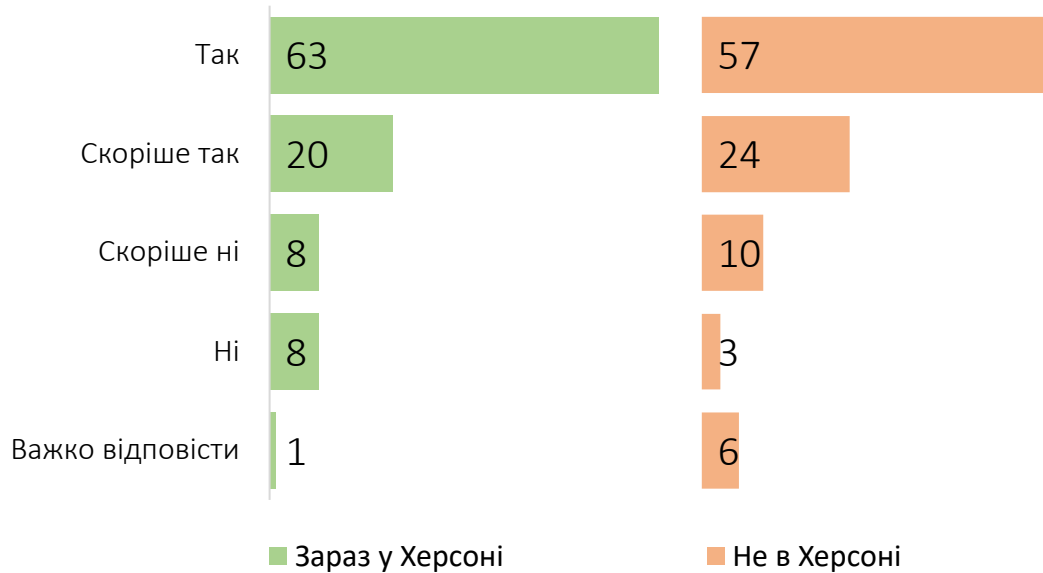

Одномірний розподіл відповідей на запитання:

Чи вірите Ви, що після перемоги та відновлення Херсон виглядатиме краще ніж до війни?

Розподіл відповідей серед тих, хто зараз знаходиться у міста, і серед тих, хто виїхав

ПОРТРЕТ РЕСПОНДЕНТІВ

Стать

Жіноча	57
Чоловіча	43

Вік

18-29	14
30-44	31
45-59	26
60+	29

Зайнятість

Пенсіонери	23
Безробітні, зайняті домашнім господарством, доглядом за дітьми	21
Працюють на державному чи комунальному підприємстві / установі / організації	20
Працюють за наймом у приватній компанії / підприємстві / організації	15
Підприємці	7
Фрілансери, самозайняті	6
Студенти	4
Волонтери	1
Інше	3

Місце проживання до 24 лютого 2022 року

м. Херсон	96
Інші населені пункти Херсонської громади	4

Місце проживання зараз

В Україні	51
За кордоном	10
Не переїжджали після 24.02.2022	39

У якій області проживають ті, хто змінювали місце проживання після 24.02.2022

Одеська	15
м. Київ	7
Миколаївська	3
Вінницька	2
Дніпропетровська	2
Київська	2
Рівненська	2
Тернопільська	2
Хмельницька	2
Черкаська	2
Івано-Франківська	1
Львівська	1
Полтавська	1
Кіровоградська	<1
Волинська	<1
Чернівецька	<1
Разом	43

У якій країні проживають ті, хто змінювали місце проживання після 24.02.2022

Польща	4
Німеччина	2
Румунія	1
Велика Британія	1
Інші країни (менше 1%)	2
Разом	10